

Förhandspubliceringar på nätet

Anti-IgE – möjlig väg vid svår jordnötsallergi

Jordnötsallergi har blivit vanligare, och jordnötter är idag den vanligaste orsaken till livsmedelsutlöst letal anafylaxi. Orsaken är oklar och kan inte bara tillskrivas den ökade konsumtionen av jordnötter. Ett problem är det dolda jordnötsallergen i godis utan innehållsförteckning. Gunilla Hedlin och Tony Foucard beskriver i Läkartidningen nr 15 en ny behandling, där resultaten verkar lovande. Läs artikeln redan nu på www.lakartidningen.se

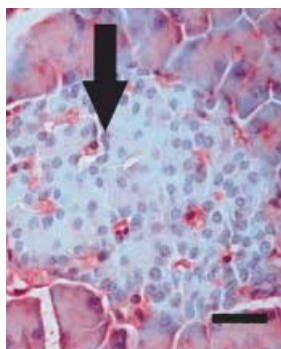
SAL – sjukdomsbilden börjar klarna

Den 29 mars hade den tidigare okända infektionssjukdomen SAL (svår akut luftvägsinfektion) orsakat 54 dödsfall, de flesta i Kina och Hong Kong. Den totala dödligheten har legat på 3–4 procent, och de som avlidit har oftast varit äldre än 40 år och haft underliggande sjukdomar. En betydande andel av de insjuknade har förändringar på lungröntgen 3–4 dagar efter sjukdomsdebuten. I Läkartidningen nr 16/03 publiceras en genomgång av epidemins förlopp och om vad man hittills vet om SAL av Karl Ekdahl, Johan Giesecke och Annika Linde vid Smittskyddsinstitutet. Artikeln läggs ut redan på fredag (den 4 april) på www.lakartidningen.se

Dags för aktiv uppföljning efter kurativ kirurgi för kolorektal cancer?

Framstegen inom diagnostiken, kirurgin och onkologin talar för att aktiv och regelbunden uppföljning av patienter som opererats kurativt för kolorektal cancer är motiverad. För att komma till rätta med de kraftiga variationerna i uppföljningsrutiner föreslås en nationell svensk studie och en gemensam strategi.

Klinik och vetenskap sidan **1230**

Ljusbild mikroskopisk bild av endogena langerhanska öar (indikerade med pil) från mus. Markering 25 µm.

Stort antal langerhanska öar krävs vid transplantation

Trots de framsteg som nyligen gjorts vid transplantation av langerhanska öar krävs fortfarande ett förvånansvärt stort antal öar (cirka 1 miljon) för att bota en patient. En orsak till detta kan vara störningar i transplantatens anpassning till implantationslokaler vad gäller bl a revaskularisering och blodflödesreglering. Endogena öar har ett rikt utvecklat kärlsystem. Vid transplantation av isolerade öar försvinner detta, och öarna behöver då ett nybildat blodkärlssystem.

Medicinsk kommentar sidan **1210** och Klinik och vetenskap sidan **1223**

Hög ålder och manligt kön riskfaktorer för död i MC-olyckor

En undersökning av skador och mortalitet vid moped- och MC-olyckor i Sverige under åren 1987–1994 visar att incidensen av inläggningar på sjukhus efter dessa olyckor var högst i kategorin unga män i glesbygd, men mortaliteten var högst bland äldre män. Vidare framgår att mortaliteten var högre bland MC-passagerare än bland MC-förare och att det vanligaste skadepanoramats var skador i nedre extremiteter och skallskador.

Klinik och vetenskap sidan **1238**

Studenter och stress

År 1983 tog två engelska underläkare livet av sig i samband med sin första tjänstgöring. Denna djupt tragiska händelse ledde till att en ung psykolog, Jenny Firth-Cozens, genomförde en kombinerad enkät och intervjuundersökning med 314 medicine studerande. Avsikten var att på ett tidigt stadium försöka identifiera och förebygga arbetsrelaterad psykisk ohälsa.

Studentgruppen har sedan följts longitudinellt och delar av resultaten kommenteras av JFC i två aktuella artiklar (BMJ 2003;326:670-671; Soc Sci Med 2001;52:215-222.)

Den höga självupplevda stressnivån som börjar redan under studietiden och fortsätter under yrkeskarriären är kanske det mest frapperande. Här ligger läkare klart över jämförbara yrkesgrupper. Mer allvarligt är dock att stressen tycks bidra till den oväntat höga prevalensen av depressioner och riskabla alkoholvanor.

Det är framförallt det förstnämnda tillståndet som anses orsaka en stor del av sjukligheten bland läkare. Om problemen har ökat på senare år är oklart, men däremot har attityderna bland läkare ändrats på ett positivt sätt. Man talar mer öppet om psykisk ohälsa och kan erkänna inför sig själv och andra att man är drabbad. Öppenheten ger framförallt möjligheter till att introducera förebyggande åtgärder som enligt JFC kan vara både enkla och lätt genomförbara. Undervisning i teamarbete, ledarskap nämns som exempel.

Intressant nog tycks tidiga åtgärder för att dämpa självupplevd stress långsiktigt främja patientsäkerheten. Pressade studenter tycks vara mer benägna att längre fram begå misstag under det att kurser i stresshantering har visats kunna minska frekvensen felordinationer – det vanligaste medicinska misstaget.

Sverige är de pålitliga statistiska registrens förlovade land, och det vore intressant att se en motsvarande svensk undersökning – känner sig blivande medicinare lika pressade som sina engelska kolleger?

Josef Milerad

Josef Milerad
medicinsk chefredaktör
josef.milerad@lakartidningen.se